

Egy regionális felsőoktatási kezdeményezés, mint társadalmi innováció: az orosházi campus története

A regional higher education initiative as social innovation: the history of the Orosháza campus

DR. HABIL. MALATYINSZKI SZILÁRD egyetemi docens, Kodolányi
János Egyetem, email: malatyinszki.szilard@kodolanyi.hu

DOI: <https://doi.org/10.65513/MaMi.2025.12.83>

Abstract

The study analyzes the history of a regional higher education initiative – the Orosháza campus – within the theoretical framework of social innovation. It is based on the assumption that social innovations are not universally replicable models but context-embedded phenomena shaped by specific historical and political-economic conditions. The paper demonstrates how the campus responded to human resource shortages in the South Békés region, contributed to strengthening teacher education, and evolved into a regional knowledge hub and network organizer. Particular emphasis is placed on the political economy of social innovation, highlighting how funding mechanisms, state regulation, and ownership structures fundamentally influence the sustainability of such initiatives. The case suggests that regional higher education innovations can be locally successful while remaining structurally vulnerable at the macro level, thus serving as institutional imprints of a given political and historical era.

Keywords: social innovation; regional higher education; political economy; higher education financing; Triple Helix; human capital; regional development; institutional autonomy

JEL codes: I23, I28, O35, R11

Absztrakt

A tanulmány egy regionális felsőoktatási kezdeményezés – az orosházi campus – történetét elemzi a társadalmi innováció elméleti keretében. A vizsgálat abból a feltevésből indul ki, hogy a társadalmi innovációk nem univerzálisan reprodukálható modellek, hanem konkrét történeti és politikai-gazdasági kontextusba ágyazott, egyszeri jelenségek. Az elemzés bemutatja, hogy az orosházi campus miként reagált a dél-békési térség humánerőforrás-hiányára, hogyan járult hozzá a pedagógusképzés regionális megerősítéséhez, valamint miként töltött be tudásközponti és hálózatszervező szerepet. A tanulmány külön hangsúlyt helyez a társadalmi innováció politikai-gazdaságtani beágyazottságára, rámutatva arra, hogy a finanszírozási struktúra, az állami szabályozás és a tulajdonosi viszonyok alapvetően befolyásolják az ilyen kezdeményezések fenntarthatóságát. Az eset tanulsága szerint a regionális

felsőoktatási innovációk egyszerre lehetnek lokálisan sikeresek és makroszinten sérülékenyek, így történetük egy adott korszak intézményi és politikai logikájának lenyomataként is értelmezhető.

Kulcsszavak: társadalmi innováció; regionális felsőoktatás; politikai gazdaságtan; felsőoktatás-finanszírozás; Triple Helix; humán tőke; térségfejlesztés; intézményi autonómia

JEL-kódok: I23, I28, O35, R11

Bevezetés

A társadalmi innovációk menetét a szakirodalom gyakran univerzális modellek mentén írja le: problémaazonosítás, kísérleti szakasz, intézményesülés, terjedés (Murray et al., 2010). E leírások szerint a társadalmi kezdeményezések szerkezete hasonló, függetlenül attól, hogy hol és mikor jönnek létre. Az ilyen megközelítések azonban hajlamosak figyelmen kívül hagyni azt a történeti és politikai kontextust, amely minden társadalmi változás meghatározó eleme. A társadalmi innováció fogalmát célszerű tanuló közösségek kontextusában is vizsgálni, mint ahogy Kozma Tamás is megtette (Kozma, T 2018), azonban most csak áttételesen mutatjuk be, hogy miként hat egy innováció arra a térre, ahol megjelent, sokkal inkább az innovációra való hatást elemezzük.

E tanulmány abból a feltevésből indul ki, hogy a társadalmi innovációk mindig konkrét intézményi és politikai térben keletkeznek, így egyszeriek és megismételhetetlenek. A vizsgálat tárgya egy regionális felsőoktatási kezdeményezés, amely több mint két évtizeden át működött Orosházán, és jelentős oktatási, tudományos és térségfejlesztési szerepet töltött be Békés vármegyében. Az elemzés célja annak bemutatása, hogy e kezdeményezés miként értelmezhető társadalmi innovációként, valamint hogy működésének alakulását milyen mértékben határozta meg a politikai-gazdasági környezet. Természetesen e modellek sorsa jelentős mértékben a külső körülmények és lehetőségek függvénye (Forray & Kozma 2026).

Elméleti keret: A társadalmi innováció kontextuális értelmezése

A társadalmi innováció fogalma az elmúlt két évtizedben a regionális fejlődés, a közpolitika, valamint a közösségi kezdeményezések elemzésének egyik kulcsfogalmává vált. A szakirodalomban ugyanakkor nem egységes a definíciója, inkább több megközelítés együttes jelenléte jellemzi. A legszélesebb körben hivatkozott meghatározások szerint a társadalmi innováció olyan új megoldás – szolgáltatás, modell, szervezeti forma vagy együttműködési struktúra –, amely társadalmi szükségletekre ad választ, miközben új társadalmi kapcsolatokat és együttműködési mintákat hoz létre (Mulgan et al., 2007; Murray et al., 2010).

A társadalmi innováció tehát nem pusztán újdonságot jelent, hanem olyan változást, amely társadalmi értéket teremt, és amelynek elsődleges célja nem a profitmaximalizálás, hanem egy közösségi probléma kezelése (Phills et al., 2008). A definíciók hangsúlyozzák, hogy az innováció eredményessége nem

kizárólag technikai vagy szervezeti kérdés, hanem szorosan összefügg az intézményi környezettel, a politikai struktúrákkal és a társadalmi beágyazottsággal.

A regionális fejlődés perspektívájából a társadalmi innováció különösen fontos a periférikus vagy hátrányos helyzetű térségekben, ahol a piaci mechanizmusok önmagukban nem képesek a strukturális problémák kezelésére (Moulaert et al., 2013). E térségekben a helyi szereplők közötti hálózatos együttműködés, a közösségi tudás mobilizálása és az intézményi innováció válik a fejlődés kulcstényezőjévé. Moulaert és munkatársai (2013) szerint a társadalmi innováció három dimenzió mentén értelmezhető: (1) a társadalmi szükségletek kielégítése, (2) a társadalmi kapcsolatok újrászervezése, valamint (3) az empowerment, azaz a közösségi cselekvőképesség erősítése.

A felsőoktatási intézmények ebben az értelmezésben nem csupán tudásátadó szervezetek, hanem regionális tudásközpontok, amelyek képesek strukturális társadalmi problémák kezelésére. A „harmadik misszió” koncepciója – amely az oktatás és kutatás mellett a társadalmi-gazdasági szerepvállalást hangsúlyozza – szintén e logikába illeszkedik (Etzkowitz & Leydesdorff, 2000). A Triple Helix modell szerint az egyetem, az állam és a gazdasági szereplők együttműködése teremti meg az innováció intézményi kereteit. Ugyanakkor e modell kritikája rámutat arra, hogy periférikus régiókban a gazdasági szereplők hiányosságai miatt az egyetem gyakran túlterhelt szerepet vállal a társadalmi kohézió és a humán szolgáltatások fejlesztésében.

A társadalmi innovációk elemzésekor alapvető kérdés a kontextus szerepe. Bár a szakirodalom gyakran univerzális innovációs ciklusokat ír le – problémafelismerés, pilot, terjesztés, intézményesülés (Murray et al., 2010) –, több szerző hangsúlyozza, hogy az innovációk nem reprodukálhatók mechanikusan, mivel azok történeti és politikai környezetbe ágyazott jelenségek (Jessop et al., 2013). A politikai intézményrendszer, a finanszírozási struktúra, valamint a tulajdonosi viszonyok alapvetően meghatározzák egy kezdeményezés fenntarthatóságát.

A közép-kelet-európai térségben a rendszerváltás utáni intézményi átalakulás különösen érzékeny terepet jelentett a társadalmi innovációk számára. Az 1990-es éveket jellemző decentralizáció és intézményi pluralizáció kedvezett az alulról jövő kezdeményezéseknek, míg a 2010 utáni centralizáció és az állami befolyás erősödése számos autonóm kezdeményezés működési feltételeit átalakította (Kováts, 2016). Ebben a környezetben a társadalmi innovációk nem csupán szakmai, hanem politikai-gazdasági kockázatoknak is ki vannak téve.

A felsőoktatás vidéki jelenléte különösen érzékeny terület ebből a szempontból. A regionális egyetemi központok a humán tőke helyben tartásának, a társadalmi mobilitás elősegítésének és a közösségi identitás erősítésének kulcsszereplői (Goddard & Vallance, 2013). Amennyiben azonban a finanszírozási vagy tulajdonosi struktúra instabillá válik, az ilyen intézmények működése gyorsan sérülékennyé válhat.

E tanulmány értelmezési kerete tehát abból indul ki, hogy a társadalmi innováció nem absztrakt, univerzálisan ismételhető modell, hanem konkrét történeti-politikai térben kibontakozó folyamat. A vizsgált esetben egy regionális felsőoktatási kezdeményezés olyan társadalmi innovációként értelmezhető, amely egyszerre válaszolt a vidéki humán erőforrás-hiány problémájára, szervezett hálózatos együttműködésekkel, és erősítette a térségi cselekvőképességet. Ugyanakkor működésének fenntarthatósága alapvetően függött az állami finanszírozási és politikai környezettől, ami rávilágít a társadalmi innovációk strukturális sérülékenységre.

A kezdeményezés létrejötte és expanziója

A Kodolányi János Főiskola 1992-ben indult Székesfehérváron magánkezdeményezésként. Az alapítók – Rockenbauer Lajos és Dr. Szabó Péter Ottó – olyan intézményt hoztak létre, amely a rendszerváltás utáni felsőoktatási pluralizáció időszakában gyors fejlődésnek indult. A korszakra jellemző intézményi nyitottság és keresletnövekedés kedvezett azoknak a kezdeményezéseknek, amelyek rugalmas képzési kínálattal, piacképes tudásterületekkel és erős hallgatóközpontú szemlélettel tudtak reagálni a társadalmi igényekre. E dinamika a Kodolányi esetében is érvényesült: a 2000-es évek elején az intézmény hallgatói létszáma elérte a 3000 főt, ami a magánfenntartású intézmények között is jelentős teljesítménynek számított. A főiskolaként indított intézmény 2018-ban egyetemi rangot kapott, ami nemcsak státuszemelkedést, hanem a képzési portfólió és az intézményi legitimáció megerősödését is jelezte.

A növekedési pálya egyik meghatározó eleme a több telephelyes működési modell volt. A 2000-es éveket követően Székesfehérváron kívül is folytattak oktatási tevékenységet: a hazai telephelyek mellett külföldi kapcsolódások is megjelentek (Ausztria, Ukrajna), Magyarországon pedig Siófokon, Budapesten és Orosházán is szerveztek képzéseket. A telephelyesedés mögött nem pusztán szervezeti expanzió állt, hanem egy olyan társadalompolitikai jelentőségű felismerés is, hogy a felsőoktatási hozzáférés területi egyenlőtlenségei a periférikus régiókban különösen erősen jelentkeznek. A vidéki jelenlét így értelmezhető az intézmény missziójának részeként: lehetőséget teremtett azok számára is felsőfokú végzettség megszerzésére, akik élethelyzetükből, anyagi okokból vagy családi kötöttségeik miatt nem tudtak nagyvárosokba költözni.

E folyamat részeként jött létre az orosházi campus is, amely 2004-ben kezdte meg működését. A helyszínválasztás mögött egyaránt azonosíthatók regionális fejlesztési és helyi társadalmi szempontok: a dél-békési térségben a humán erőforrás utánpótlása, különösen a pedagóguspályához kötődő végzettségek megszerzése, régóta strukturális kihívásként volt jelen. Az orosházi telephely létrehozása a várossal való együttműködésre épült. A helyi önkormányzat azzal támogatta a működést, amivel reálisan tudta: az ingyenes épülethasználat biztosításával. Ez a támogatási forma egyszerre jelezte a város elköteleződését és azt a fejlesztéspolitikai logikát, amelyben a felsőoktatási jelenlét a térség megtartó erejének növelését szolgálja. Az ingatlan és infrastruktúra biztosítása lehetővé tette, hogy az orosházi egység ne pusztán kihelyezett képzési helyszínként, hanem komplex intézményi térként működjön: tantermekkel, kollégiummal és az egyetem működéséhez szükséges személyzettel.

A campus 2010-ig dinamikusán fejlődött. E fejlődés nem kizárólag hallgatói létszámban volt tetten érhető, hanem abban is, hogy a térségben fokozatosan kialakult a helyi felsőoktatás intézményi „rutinja”: felvételi tájékoztatás, beiskolázási kapcsolatok, helyi szakmai hálózatok, valamint a hallgatókhoz igazított szervezési megoldások. A képzési kínálatban meghatározóvá vált a pedagógusképzés, amely a térségi munkaerőpiaci szükségletekkel is összhangban állt. A campus működésének eredményességét jól jelzi, hogy közel 2000 diplomás szerzett itt végzettséget. Különösen jelentős hatás, hogy a Kodolányin végzett óvodapedagógusok, tanítók és közoktatási vezetők a térség oktatási intézményeiben széles körben jelen vannak. A helyben képzett szakemberek helyben maradása – még ha nem is teljes mértékben – hozzájárult ahhoz, hogy a térség humán erőforrásbázisa stabilabbá váljon, és csökkenjen a kistépülési oktatási intézmények utánpótlási sérülékenysége.

Az orosházi campus expanziója tehát egy olyan időszakban zajlott, amikor a felsőoktatási rendszerben még létezett mozgástér a regionális jelenlét bővítésére, és a települési önkormányzatok is partnerként tekintettek a felsőoktatási intézményekre. Az orosházi egység létrejötte és növekedése ebben az

értelemben nem csupán intézményi terjeszkedésként írható le, hanem olyan regionális humánfejlesztési válaszként, amelynek célja a helyi társadalom megtartó erejének növelése és a térség értelmiségi utánpótlásának biztosítása.

A regionális szerep kiteljesedése

Az orosházi campus működése az indulást követő években fokozatosan túllépett a szűken vett oktatási funkción, és egy komplex regionális tudásközpont szerepét kezdte betölteni. Ebben az értelemben a kezdeményezés nem pusztán területileg kiterjesztett felsőoktatási jelenlét volt, hanem olyan társadalmi innováció, amely a térségi humán és intézményi struktúrák újraszervezésében is szerepet vállalt. A campus tevékenysége megfelelt a társadalmi innováció három alapidimenziójának: társadalmi szükséglet kielégítése, új együttműködési minták kialakítása és a helyi cselekvőképesség erősítése (Moulaert et al., 2013).

1. A társadalmi szükségletekre adott strukturált válasz

A pedagógusképzés helyben történő biztosítása a dél-békési térség egyik legfontosabb strukturális problémájára reagált: a humán erőforrás elvándorlására és az oktatási intézmények utánpótlási nehézségeire. A campus nem csupán képzési helyszínt biztosított, hanem rugalmas szervezési formákkal – levelezős és távoktatási képzések – tette lehetővé, hogy dolgozó felnőttek, pályamódosítók és családos hallgatók is bekapcsolódjanak a felsőoktatásba. Ez a szervezési rugalmasság különösen fontos volt egy olyan régióban, ahol a mobilitási lehetőségek korlátozottak, és a felsőoktatáshoz való hozzáférés területi egyenlőtlenségei erősen jelentkeznek.

2010-ben közel 100 fő nappali tagozatos és hasonló számú nappali és távoktatásos hallgató vett részt a képzésekben. A 2010 utáni finanszírozási változások következtében a nappali tagozatos létszám csökkent, azonban a levelezős és távoktatási forma továbbra is stabil, 100 fő feletti hallgatói jelenlétet biztosított. Ez azt mutatja, hogy a campus működése nem kizárólag az államilag finanszírozott hallgatói helyekre épült, hanem a térség valós társadalmi igényeire reagált.

2. Hálózatos együttműködések és intézményi innováció

A campus regionális szerepe a fejlesztéspolitikai és tudományközvetítő tevékenységekben teljesedett ki igazán. Az intézmény nem csupán partnerként vett részt az EFOP-1.5.3-16-2017-00062 projektben, hanem szakmai-módszertani motor szerepet töltött be. A projekt keretében térségi műhelymunkák zajlottak, amelyek során az egyetem szakértői a helyi szereplőkkel közösen azonosították a térség erőforrásait és problémáit, majd ezek alapján dolgozták ki a városrégió-modellt.

Ez a folyamat túlmutatott a klasszikus projektmenedzsmenten: a helyi közösségek bevonása, a belső erőforrások aktivizálása és a hálózatos humán szolgáltatási rendszer koncepciójának kialakítása olyan társadalmi innovációs logikát tükrözött, amelyben az egyetem közvetítő és facilitáló szerepet vállalt. A térségi megtartó erő, az elvándorlás, a fiatalok helyben tartása és a szolgáltatási hiányok kérdésében végzett kutatások döntéstámogató eszközökké váltak a helyi önkormányzatok és országgyűlési képviselők számára.

A tudományközvetítő tevékenység szintén meghatározó volt. A campus bekapcsolódott a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Akadémiai Bizottságának munkájába, részt vett a Magyar Pedagógiai Társaság programjaiban, valamint megszervezte a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat helyi

eseményeit. Informatikai konferenciák, tematikus műhelyfoglalkozások és középiskolai programok révén a campus a térségi tudományos nyilvánosság egyik fórumává vált.

Ez a tevékenység a társadalmi innováció „kapcsolati” dimenzióját erősítette: új típusú együttműködések jöttek létre az egyetem, az önkormányzatok, a civil szervezetek és az oktatási intézmények között. A felsőoktatási intézmény ebben a modellben nem csupán szolgáltató, hanem hálózatszervező szereplőként működött.

3. Empowerment és közösségi cselekvőképesség

A campus működése hozzájárult a helyi közösségek cselekvőképességének erősítéséhez is. A középiskolások számára szervezett szakmai tanulmányutak, felkészítő programok és ingyenes nyári táborok a felsőoktatási aspirációk erősítését szolgálták. A térségi középiskolák támogatása a beiskolázási programokban elősegítette, hogy több száz fiatal diplomás maradjon Békés vármegyében.

A campus infrastrukturális fejlesztései – például a 2017-ben megvalósított több mint 70 millió forintos digitális beruházás – nem csupán technikai modernizációt jelentettek. Az interaktív táblák, informatikai tantermek és korszerű szerverkapacitás a minőségi oktatás fenntartásának feltételeit teremtették meg egy olyan térségben, ahol az oktatási infrastruktúra általában korlátozottabb. A hallgatóbarát ügyintézés és a kis létszámú képzések lehetővé tették az egyéni tanulási utak támogatását, ami különösen fontos volt a nem hagyományos hallgatói csoportok számára.

A társadalmi innovációk beágyazottsága

A társadalmi innovációk működése nem értelmezhető kizárólag szakmai vagy szervezeti szempontból. Fenntarthatóságuk alapvetően függ a finanszírozási struktúráktól, az intézményi környezettől, valamint a politikai erőter dinamikájától. Ebből következően egy regionális felsőoktatási kezdeményezés – még ha társadalmi szükségletre adott adekvát válaszként jön is létre – strukturálisan sérülékeny lehet, amennyiben működése erőteljesen függ az állami szabályozási és finanszírozási döntésektől.

A társadalmi innovációk politikai gazdaságtani megközelítése arra hívja fel a figyelmet, hogy az innovációk intézményesülése mindig hatalmi és erőforrás-elosztási viszonyok közé ágyazott (Jessop et al., 2013). A közpolitikák nem semleges keretet biztosítanak az innovációk számára, hanem aktívan alakítják azok lehetőségeit és korlátait. Amennyiben a finanszírozási rendszer centralizált és erősen politikailag vezérelt, az autonóm kezdeményezések mozgástere beszűkülhet.

A felsőoktatás különösen érzékeny terület ebből a szempontból, mivel működése jelentős mértékben függ az állami finanszírozástól és szabályozástól. A közép-kelet-európai térségben a 2010 utáni időszakot számos elemzés a felsőoktatási rendszerek centralizációjaként írja le, amely együtt járt a finanszírozási mechanizmusok átalakításával és az intézményi autonómia újradefiniálásával (Kováts, 2016). A hallgatói állami ösztöndíjas helyek rendszere ebben a kontextusban nem csupán szociálpolitikai eszköz, hanem a hallgatói keresletet közvetlenül befolyásoló szabályozási mechanizmus.

A hallgatói döntések erőteljesen reagálnak az állami finanszírozás változásaira, különösen olyan térségekben, ahol a családok anyagi mozgástere korlátozott. Így egy intézmény finanszírozási környezetének hirtelen megváltozása nem pusztán költségvetési kérdés, hanem a társadalmi beágyazottságot is érintő strukturális sokk. E jelenség rámutat arra, hogy a társadalmi innovációk fenntarthatósága nem választható el a makroszintű szakpolitikai döntésektől.

A politikai gazdaságtan másik kulcseleme a tulajdonosi és fenntartói struktúra kérdése. Az intézményi autonómia a felsőoktatásban hagyományosan a szakmai önkormányzatiságon alapul, ugyanakkor a finanszírozási függés és a tulajdonosi átrendeződések jelentősen befolyásolhatják a stratégiai döntéseket. Az állam, a magántulajdonos és az intézményi menedzsment közötti viszonyrendszer a Triple Helix modellben együttműködésként jelenik meg (Etzkowitz & Leydesdorff, 2000), azonban a gyakorlatban ez a kapcsolat gyakran aszimmetrikus erőviszonyokat takar.

A regionális felsőoktatási kezdeményezések esetében különösen élesen jelenik meg a függőségi helyzet. A periférikus térségekben működő intézmények nem rendelkeznek olyan piaci és gazdasági háttérrel, amely kompenzálni tudná az állami finanszírozás csökkenését. Így ezek az intézmények fokozottan kitéttek a politikai ciklusoknak és a kormányzati prioritások változásának. A társadalmi innováció tehát nem pusztán szakmai teljesítmény kérdése, hanem strukturális erőforrás-elosztási viszonyok eredője.

A nemzetközi szakirodalom hangsúlyozza, hogy a társadalmi innovációk hosszú távú fennmaradásához stabil intézményi környezet szükséges (Moulaert et al., 2013). Amennyiben az intézményi feltételek gyakran és kiszámíthatatlanul változnak, az innovációk nem tudnak teljes mértékben intézményesülni. A finanszírozási bizonytalanság, a fenntartói szerkezet átalakulása, valamint a politikai lojalitás implicit elvárása olyan tényezők, amelyek a szakmai racionalitást háttérbe szoríthatják.

E perspektívából vizsgálva a regionális felsőoktatási kezdeményezések sorsa nem értelmezhető kizárólag menedzsmenti vagy piaci logika mentén. A megszűnés vagy leépülés nem feltétlenül a kereslet hiányának következménye, hanem gyakran a szabályozási és tulajdonosi környezet átalakulásából fakad. A társadalmi innovációk politikai-gazdaságtani elemzése ezért elengedhetetlen ahhoz, hogy megértsük: egy kezdeményezés sikere vagy kudarca nem csupán belső teljesítményén múlik, hanem azon a strukturális kontextuson is, amelyben működik.

A vizsgált eset arra mutat rá, hogy a társadalmi innováció egyszerre lehet lokálisan sikeres és makroszinten sérülékeny. Miközben regionális szinten képes volt humán tőkét termelni, közösségi hálózatokat erősíteni és döntéstámogatási rendszereket működtetni, addig a makroszintű politikai és finanszírozási döntések alapvetően meghatározták mozgásterét. Ez a kettősség megerősíti azt az elméleti állítást, hogy minden társadalmi innováció történeti és politikai térbe ágyazott jelenség, amely egy adott korszak intézményi viszonyainak lenyomata.

Következtetések: Egy kor mementója

A vizsgált regionális felsőoktatási kezdeményezés komplex társadalmi innovációként értelmezhető. Megfelelt a társadalmi szükséglet-kielégítés, a hálózatos együttműködés és az empowerment kritériumainak (Moulaert et al., 2013). Ugyanakkor története rávilágít arra, hogy a társadalmi innovációk intézményesülése törékeny folyamat.

A kezdeményezés létrejötté a rendszerváltás utáni decentralizáció időszakához kötődik; működésének stabilizálódása a kétezres évek expanziójához; megszűnése pedig a 2010 utáni centralizációs tendenciákhoz. Ebben az értelemben az orosházi campus története nem csupán intézménytörténet, hanem a magyar felsőoktatás-politika átalakulásának indikátora.

A társadalmi innováció tehát nem csupán új megoldás, hanem történeti dokumentum is: egy adott korszak intézményi és politikai logikájának lenyomata. A vizsgált eset megerősíti azt az állítást, hogy

minden társadalmi innováció egyszeri és megismételhetetlen – sikerét és kudarcát egyaránt meghatározza a történelmi-politikai kontextus.

Irodalomjegyzék

Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: From National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of university–industry–government relations. *Research Policy*, 29(2), 109–123.

Kozma, T. (2018). Tanuló közösségek és társadalmi innovációk. *Educatio*, 27(2), 237–246. <https://doi.org/10.1556/2063.27.2018.2.6>

Forray R K & Kozma T (226), Egy magánegyetem felemelkedése és hanyatlása. Kézirat

Goddard, J., & Vallance, P. (2013). *The university and the city*. Routledge.

Jessop, B., Moulaert, F., Hulgård, L., & Hamdouch, A. (2013). Social innovation research: A new stage in innovation analysis? In F. Moulaert, D. MacCallum, A. Mehmood, & A. Hamdouch (Eds.), *The international handbook on social innovation: Collective action, social learning and transdisciplinary research* (pp. 110–130). Edward Elgar Publishing.

Kováts, G. (2016). Financing higher education in Hungary. In J. Huisman, H. de Boer, D. Dill, & M. Souto-Otero (Eds.), *The Palgrave international handbook of higher education policy and governance* (pp. 457–472). Palgrave Macmillan.

Moulaert, F., MacCallum, D., Mehmood, A., & Hamdouch, A. (Eds.). (2013). *The international handbook of social innovation: Collective action, social learning and transdisciplinary research*. Edward Elgar Publishing.

Mulgan, G., Tucker, S., Ali, R., & Sanders, B. (2007). *Social innovation: What it is, why it matters and how it can be accelerated*. Skoll Centre for Social Entrepreneurship.

Murray, R., Caulier-Grice, J., & Mulgan, G. (2010). *The open book of social innovation*. Nesta.

Phills, J. A., Deiglmeier, K., & Miller, D. T. (2008). Rediscovering social innovation. *Stanford Social Innovation Review*, 6(4), 34–43.